

ken staan langs de veldwegen tusschen St. Rosakapel, Leijenbroek en Watersliede.

Waarschijnlijk hebben vogels het zaad overgebracht. De plant werd aan Dr. de Wever vertoond en door hem gedetermineerd.

H. SCHMITZ, S. J.

Van 'n oude Vogel-collecte.

Christiaan Quix (geb. te Hoensbroek L., 1773, en overleden te Aken, 1844) is 'n zeer bekende persoonlijkheid als historicus.

Hij heeft vooral naam gemaakt, door wat hij publiceerde over de geschiedenis der stad Aken.

Ook als schrijver van enkele natuurhistorische boekjes vindt men zoo nu en dan z'n naam nog wel eens vermeld in Antiquarische boekenlijsten.

Wat minder bekend mag heeten is 't feit, dat Christiaan Quix 'n zeer kundige préparateur van vogels is geweest. Als dusdanig had hij 'n uitgebreide collectie, die hij verkocht heeft aan Roldue.

Volgens Dr. C. Wacker „Leben und Werke des Aachener Geschichtsschreibers Christian Quix“, Aachen 1891, zou de verzameling van hieruit in 1837 naar 't Belgische Redemptoristenklooster van St. Truijen verhuisd zijn (??)

Kan een onzer lezers ons hieromtrent nader inlichten?

Of zou 't ook kunnen, dat Dr. Wacker zich vergist?

Is de vogelverzameling van Christiaan Quix mischien naar St. Truijen gegaan, toen het Seminarie van 't Bisdóm Luik werd overgeplaatst van Roldue naar St. Truijen?...

Zoo ja, dan zal de collectie wel in 1843 Roldue verlaten hebben.

JOS. CREMERS.

Juglans regia L. racemosa Duh. (Troswalnoot).

Evenals onze gewone Eik, Beuk, Berk enz. is ook de Walnoot een zeer veelvormige boomsoort, zelfs als we afzien van de Aziatische variëteiten, die volgens Dode's jongste onderzoekingen tot aparte soorten verheven worden.

voortreffelijk geslaagde tentoonstellingen achter den rug en laten wij daarom nu eens onze krachten wijden aan een Paddenstoelententoonstelling.

Wie van de leden helpt er aan mede? Gaarne ontvang ik daarvoor opgave, liefst een lange reeks van namen, want vele handen maken het werk licht! En dan zullen wij ze laten verschijnen, die zwammen uit de bosschen, weiden, duinen en ravijnen in al hun kleurenpracht en fraaie vormen, al die bonte russula's, die forsehe boleten en elegante weidezammetjes. En zooveel mogelijk in hun natuurlijke omgeving!

Het blijft dus afgesproken, niet waar? Volgend jaar October de tentoonstelling. Wie helpen er mee?

* * *

En nu die kastanje. 't Begon met een trein die een half uur te laat vertrok naar Kerkrade, waar we een verhoor moesten afnemen. En met dat verhoor ging het ook niet te best: Bewerk maar eens een half zieken, dooven, ouden mijnwerker met 27 ingewikkelde vraagpunten! 't Eind was, dat wij de comparitie maar staakten en dat de trein, waarmee we terugmoesten, weg was. Dan maar wandelen; magnifiek hefstweer! Van Vink naar Chèvremont en toen op Staatsmijn Wilhelmina af.

Vooreerst kan haar blad, dat in zijn gewonen vorm al heel sierlijk is, zeer varieeren. De zijblaadjes kunnen heel diep ingesneden zijn (laeniata) of onregelmatig bochtig gelobd (heterophylla) of wel er is alleen één heel groot regelmatig eindblad met of zonder een paar kleine zijblaadjes aan een korten steel (monophylla).

Van de variaties voor de groeiwijze kweekt men een vorm met hangende takken (pendula).

Voor al talrijk zijn de variaties voor de vrucht.

Normaal begint de Okkernoot eerst op 6—10-jarigen leeftijd vruchten te dragen; een var. die reeds na 3—4 jaar noten oplevert, groeit langzaam en heestervormig, (fertilis = fruticosa = frutescens = praeparturiens). Ze draagt overvloedig en is zaadvast.

Wat de vrucht zelf betreft is deze zoo variabel in grootte, vorm en dikte der buitenste en binnenste schaal, in vorm, smaak en oliegehalte der pit, dat 't te ver zou voeren hier al deze variëteiten op te noemen.

De binnenste schaal kan zoo dun zijn, dat hier en daar de pit bloot komt. Toch behouden deze noten bij 't bewaren evenlang en evengoed smaak. Ze zijn een aardige versnapering voor de meezen (noyer à mėsange).

Een vorm met buitengewoon dikke en harde binnenste schaal (angulosa) levert 't mooiste en beste notenhout.

Vrij veel vindt men nog de Kleinvruchtige Walnoot (microearpa) met noten van hoogstens 2 c.M., maar zeer smakelijke pit.

't Grootst aantal noteboomen in ons gewest heeft vruchten van $\pm$ 4.3 c.M., maar ook hier bestaat er een haast onafzienbare reeks van ondervormen met kleiner of grooter, harder of weeker noten.

Zeer zelden ziet men de Roodsehillige (rubra), met rose schil om de pit, en de Spitsvruchtige W. (oblonga) met smalle, smakelijke noten met zeer langen top.

De Grootvruchtige W. (macroearpa, maxima) wordt hier en daar nog wel gekweekt als „Kranennoot“. De boom is in alle deelen iets forseher, de noot kan tot 8 c.M. lang worden op 6 breed, maar er bestaan alweer vele ondervormen, als boven; de pit vult den steenkern niet geheel op en is flauwer van smaak.

Als baken de Kolenberg, precies een scherp gepunte, scheef gezakte pyramide.

Dwars door stoppelvelden, over omgeploëde landerijen, langs tal van bordjes met art. 461 Stwb. en over een hek bereiken wij nieuw Ehrenstein, dat als een droombeeld lag in den doodstillen tuin vol oude dahlia's en struiken en boomen in wondere herfsttinten. En tegenover het eenzame huis aan de andere zijde van den kleinen vijver stond een zware boom en 't gras daaronder was bezaaid met aardappelen, neen, noten zei een ander. Waren 't noten of kastanjes die groote grauwege vruchten met knobbeljes als rudimentaire stekels? We braken de dikke schilhuls open: 't waren kastanjes! Maar welke? Niemand van ons kende ze. Geen nood. Eenige exemplaren meegenomen en 's avonds een als monster zondere waarde gezonden naar den redder uit den nood, Dr. de Wever te Nuth. En 't antwoord kwam dra: 't waren vruchten van aesculus Pavia, aesc. flava of een hunner bastaarden oersling; de bloemen moesten beslissen! Maar met dat al dreigt m'n bijdrage zulke dimensies aan te nemen, dat ik van de redactie 't verwijt krijg dat ik te veel kostbaar papier in beslag neem en van onze lezers dat ik hun geduld al te veel op de proef stel. Dus daarom voor heden basta!

Heerlen-Welten, Oct. '16.

D. F.

De Okkernoot heeft een tweekleppige binnenste schaal; aan ieder boom kan men wel een paar 3-kleppige vruchten vinden, maar er bestaat ook een vorm, waarbij zulke noten overwegend zijn (70—80 %). Ik ontving zoodanige uit Duitschland (Dolgilin) en uit Naarden. Ze zijn bijna kogelrond, terwijl de randen der kleppen, waar deze samensluiten, vooral naar den top toe uitspringende lijsten vormen. Ook de pit is onvolledig of regelmatig driedeelig.

Bij de Walnoot zitten de vrouwelijke bloemen 1—4 bij elkaar aan 't eind der takken. De mannel. hangen in katjes iets lager aan dezelfde twijg. „De bloemen komen op 't oude, de noten op 't jonge hout” zeggen de landbouwers. Uit deze vrouwel. bloemen ontwikkelen zich meestal 1 of ook wel 2—3 volwassen noten.

Nu bestaat er ook een var. met veelbloemige vrouwel. bloeiwijzen, n.l. 8—22 bloemen aan één tros, waaruit zich dan 6—12—15 noten ontwikkelen. Dit is de Tros walnoot.

Jarenlang heb ik haar in Z.-Limb. tevergeefs gezocht; alle opgaven bleken te berusten op gewone rijkdragende notenboomen; evenmin konden groote kweekerijen ze me leveren, totdat we verleden maand 't bericht kregen — alweer van bovengenoemden natuurlichebber te Bunde — dat de ware soort te Geulle te zien was.

Vroeger had ik eens één tros uit Tirol ontvangen, hierbij hadden de afzonderlijke noten denzelfden vorm als die van microcarpa. De boom te Geulle echter draagt even dikke en even smakelijke vruchten als onze gewone Walnoot; er waren trossen bij van 18 en zelfs één van 22 noten; ook waren er aan den boom 2—6 noten bij elkaar; 't eene jaar zijn er meer, 't andere minder. Te Geulle heet ze „de Köbbelnoot”. 't Exemplaar was ± 30 jaar oud en gezaaid van een anderen dito boom in de nabijheid, die reeds lang gekapt is.

'k Kan me wel voorstellen dat die kleinvruchtige Trosnoot uit Z.-Europa veel minder gezocht wordt dan onze gewone vorm, maar zoo'n variëteit als die te Geulle lijkt me toch de aanplanting waard; want volgens den eigenaar is ook de totaal-opbrengst zeer groot; terwijl bij de grootstvrucht W. de pit relatief klein en de totaal-opbrengst gering is.

Zc moet vroeger hier wel meer gekweekt geweest zijn, zooals dat nu nog 't geval is in Z.-Europa. Oude landbouwers spreken nog van de „Trommelnoot”; op een der kasteelen vond ieder gast bij een feestmaal zoo'n tros als dessert.

Deze variëteit is 't eerst goed beschreven door Duhamel du Monceau (Traité des arbres fruitiers) in 1809.

De oorzaak dat men dezen vorm weinig meer aantreft zit 'n waarschijnlijk hierin, dat de soort zoo moeilijk te krijgen is. Want al is 't ex. te Geulle uit de pit van een gelijksoortige variëteit ontstaan, dat bewijst nog niet dat ze geheel of voor een groot percentage zaadvast is; men moet maar te lang op zulke resultaten wachten. De kortere weg, noten enten, gaat lang niet gemakkelijk, daarom is

ook de Treurwalnoot zoo zeldzaam en zoo duur.

Gelukkig is de boom te Geulle voor militairen dienst ongeschikt verklaard, er zaten blijkbaar te weinig geweerkolven in.

A. DE WEVER.

Maastricht en ons Genootschap.

Over gemis aan belangstelling te Maastricht, had het Natuurhistorisch Genootschap nimmer te klagen.

Waarachtig niet!

Maastricht heeft verscheidene jaren achtereen al bewezen, dat het voor onze Vereeniging wel iets voelt.

Aan Maastricht danken we het Museum, den Botanischen tuin.

't Zijn Maastrichter leden van het Genootschap, die den hun schaars toegemeten vrijen tijd aan Museum en tuin dienstbaar maken.

Dat alles wisten we al lange en hebben we meer dan eens dankbaar gememoreerd.

Ten overvloede kregen we andermaal 'n bewijs van echte Maastrichter interesse op 11. 12 October.

En wel in de openbare raadsvergadering ten stadhuije.

Meerdere Gemeenteraadsleden hebben er in die vergadering op aangedrongen, dat Maastricht spoed zou zetten achter de herstellingswerken, welke noodwendig in 't Museumgebouw dienen aangebraeht te worden.

De Voorzitter beloofde voor de noodige reparaties te zullen zorgen. Dát niet alleen, maar openlijk getuigde hij van zijne sympathie voor onze Vereeniging en sprak de hoop uit, dat alle raadsleden, als blijk van waardeering, lid daarvan mochten worden.

Voorzeker een daad, waarvoor we den Burgemeester van Maastricht hartelijk dankbaar moeten zijn.

HET BESTUUR.

Aanwinst voor de Boekerij.

H. Schmitz S. J. Wie erklärt sich die Dreizahl der Malpighischen Gefäße bei Termitoxenia Wasm.? Abdruck aus Anatomischer Anzeiger, Verlag von Gustav Fischer in Jena, 49 Band No. 13, 1916.

(Schr.)

J. F. Steenhuis. Bijdrage tot de kennis van den diluvialen ondergrond van Drente en Friesland; 's Gravenhage, de Gebr. van Cleef, 1916. (Jos. Cremers).

G. A. Boulenger. Les Batraciens et principalement ceux d'Europe, avec 55 figures dans le texte; Paris, Octave Doin et fils, 1910. (Idem).

Aanwinst voor het museum.

Kleine Hoefijzerneus, gevonden te Nuth begin October 1916. (J. Starmans).